

Urheilullinen Eveliina Eläväinen hakeutui päivystykseen hiihtolenkin jälkeen, kun hänen vasenta silmänsä

alkoi kirvellä. Eveliina käyttää yötä päivää kuukausipiilolinsejä sekä kärsii ajoittain kuivista silmistä.

Keratiitti eli sarveiskalvon tulehdus on silmän etummaisena, kirkkaan valoa taittavan, osan

tulehdustila. Keratiitin yleensä aiheuttaa jokin herpesvirus, mutta jos piilolinssien käyttö on aiheuttanut vaurioita sarveiskalvoon, tulehdus voi olla myös bakteeriperäinen. Piilolinssien pitkäaikaisessa käytössä sarveiskalvotulehduksen riski voi kasvaa jopa yli viisiin kertaiseksi, jos piilolinsejä käytetään myös nukuttaessa verrattessa henkilöön, joka ei käytä piilolinsejä. Piilolinssien käyttäjällä tavallisin aiheuttaja on pseudomonas aeruginosa -bakteeri. Bakteerin aiheuttaman keratiitin oireita voivat olla rikan tunne silmässä, silmänsärky, näön heikkeneminen, silmän punoitus ja valonarkuus. Lääkitys aloitetaan heti taustatietojen ja oireiden perusteella, mutta lääkityksen sopivuus varmistetaan bakteeriviljelyllä.

Lääkitys

Lääkärissä todettiin vasemman silmän sarveiskalvolla pientä pistemäistä eroosiota, useita pieniä keratiittipisteitä sekä stroomasamentumaa. Löydökset havaittiin tiputtamalla silmään tippa fluoreseiniä sekä katsomalla silmää sinivalolla. Tavalliset bak-

teerit eivät pysty aiheuttamaan tulehduksia sarveiskalvolla, vaan ne vaativat vaurion sarveiskalvon pinnassa. Piilolinssien käyttö, ajoittainen kuivasilmäisyys sekä hiihtolenkki tuulessa, luultavasti edesauttoivat eroosion syntymistä, jolloin bakteeri pääsi infektoimaan vaurioituneen sarveiskalvon.

Lääkkeeksi bakteeritulehdukseen määrättiin levofloksasiini- ja tobramysiini- silmätippoja. Lisäksi piilolinssien käyttö piti lopettaa vasemmassa silmässä vähintään kuukauden ajaksi sekä käyttäjä silmiä kostuttavaa geeliä useasti päivässä. Pseudomonas aeruginosa voi olla resistentti monille mikrobilääkkeille, mutta Suomessa tavattavat kannat ovat yleensä herkkiä fluorkinoloneille ja aminoglykosideille. Lieviä infektoita voidaan hoitaa käyttämällä vain toista antibioottia, mutta vakavammassa ja hoitoresistensseissä tulehduksissa käytetään yleensä näiden yhdistelmähoitoa. Levofloksasiini kuuluu fluorokinoloneihin, jotka ovat bakteereja tappavia mikrobilääkeryhmä. Fluorkinolonit ovat yleensä melko hyvin siedettyjä. Oikein annosteltaessa silmään yleisimmät haittavaikutukset ovat silmän kirveleminen ja näön hetkellinen heikkeneminen. Yleensä kuuri kestää viisi päivää. Tobramysiini kuuluu aminoglykosideihin, jolloin niiden vaikutusmekanismina on bakteerien proteiinisynteesin häiritseminen sitoutumalla ribosomien proteiineihin. Synteemisiä haittavaikutuksia silmätippojen käytöstä ei ole havaittu, koska tobramysiini imeytyy heikosti sarveiskalvon ja sidekalvon läpi. Tavallisempia haittoja voivat olla paikalliset haitat silmän pinnalla, kuten silmän kutina, punoitus tai

kyynelvuoto. Eveliina käytti tobramysiini-silmätippaa kaksi kertaa vuorokaudessa viikon ajan.

ASIAKAS-NEUVONNASSA MUISTETTAVAA

- Hoidon onnistuminen tarkistetaan kontrollikäynnillä.
- Tulehdus voi jättää arven sarveiskalvolle ja näön tarkkuus saattaa heikentyä pysyvästi
- Hyvällä linssihygienialla ja taukopäivien pitämällä tulehdusriski pienenee
- Piilolinsejä ei tule käyttää, jos kärsii vaikeasta kuivasilmäisyydestä tai allergisista silmäoireista
- Silmätipat tiputetaan silmän sidekalvopussiin annetun ohjeen mukaan. Pullon tiputus kärki ei saisi koskettaa silmäluomia, jotta pullossa oleva lääke ei kontaminoituisi
- Tipan laiton jälkeen silmäkulmaa painetaan noin minuutin ajan silmän ollessa kiinni, jotta lääke ei valuisi kyynelkanavaan
- Jos käytössä on kaksi tai useampia silmätippalinssiteita, annosteluiden välissä tulee olla vähintään 15 min
- Silmätippoja ei tule käyttää piilolinssien kanssa, koska lääkeaine ja säilöntäaineet voivat imeytyä linssiin ja aiheuttaa allergisia ja toksisia reaktioita
- Joitakin silmälääkevalmisteita voidaan käyttää piilolinssien kanssa, joten valmisteen sopivuus kannattaa varmistaa farmaseutilta ennen käyttöä

Lähteet: Duodecim -Lääketieto. Haettu internetistä 17.1.2017. www.terveysportti.fi, Kari O: Piilolasien käyttäjän kipeä silmä. Lääkärin käsikirja. Kustannus Oy Duodecim 3.6.2016, Haavisto A, Leivo T, Uusitalo M: Akuutti silmävamma – kuinka hoidan? Suomen Lääkärilehti 2012;67(49):3659-3664, Holopainen J, Mattila J: Piilolinssien käyttöön liittyvät sarveiskalvontulehdukset. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 2013;129(18):1901-7, Holopainen J, Pakkala A: Sarveiskalvon haavaumat ja keratiitti. Lääkärin käsikirja. Kustannus Oy Duodecim 28.5.2013, Oftaquix 5 mg/ml silmätipat- pakkausseloste, Santen Oy 2013